

Wij spraken met Peter Westerdijk

Peter Westerdijk is geboren in 1947 in Den Haag en woont sinds 1960 in Utrecht waar hij studeerde voor cultureel antropoloog. In 1986 promoveerde hij op een proefschrift over een stijlanalyse van de vele vormen van het Afrikaanse werpmes.

Vanaf de jaren 60 verzamelde hij samen met zijn vader, Heinrich Westerdijk, Afrikaanse wapens.

In 1975 organiseerden zij een overzichtstentoonstelling in het Rotterdamse Museum voor Volkenkunde en brachten zij een begeleidende systematiek uit over het ijzerwerk van Centraal Afrika.

In 1984 was Peter curator voor een tentoonstelling van Afrikaanse wapens in New York uit een privécollectie aldaar.

De eigen collectie wapens groeide intussen uit tot meerdere duizenden exemplaren en werd aangevuld met een even omvangrijke verzameling houtsculpturen uit Congo en West-Afrika.

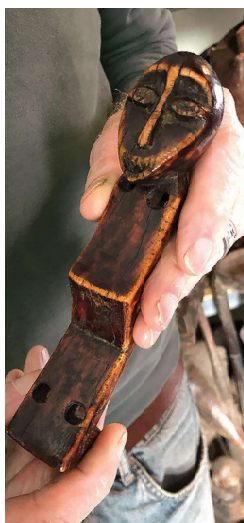
U hebt tegenwoordig blijkbaar minder interesse in de niche van etnografische wapens, toch uw specialiteit.

Hoe is dat gekomen?

Mijn ambities rond het uitbreiden van mijn wapencollectie liepen vast op het feit dat ontbrekende stukken niet meer te verkrijgen waren. Daarom besloot ik de verzameling langzaam maar zeker af te bouwen en te gaan herinvesteren in houtsculptuur.

Waar vond u de stukken? Kocht u die op de kunstmarkt, bij verzamelaars of persoonlijk in Afrika?

Ik vond die stukken vooral in Belgische privécollecties van meestal oudere verzamelaars die geen opvolgers hadden om hun verzamelingen door te geven. Een bekend probleem, bekend ook buiten België. Via mijn studie en door mijn internationale contacten in de wereld van verzamelaars en musea ben ik in staat geweest een gedegen praktisch kennisniveau op te bouwen door een combinatie van uitgebreid literatuuronderzoek en een intensieve aanraking met duizenden

Peter Westerdijk toont een Lega zigzag-figuurtje uit de Democratische Republiek Congo.

objecten. Door ruilen en aankopen met mensen uit deze kring bleef ik onafhankelijk van de handel via galeriehouders en veilingen. Trouwens, de prijzen daar lagen voor ons al snel te hoog. Hoewel ik veel in Afrika heb gereisd, heb ik daar zelf in verhouding vrij weinig gekocht. Er was daar vanaf de jaren zeventig al veel namaak in omloop en vele Afrikaanse handelaren brachten de beste stukken zelf al naar het Westen (Parijs, Brussel, New York). Gelukkig was er in Europa ruim voldoende materiaal voor handen.

Hoe hebt u echt en vals en kwaliteit leren herkennen?

Er gaat mijns inziens niets boven direct contact met zoveel mogelijk stukken zelf, hoe belangrijk en ondersteunend boekenkennis daarnaast ook is. Ik heb het voorrecht gehad vele oude en beroemde collecties in België, Frankrijk en Engeland frequent te hebben kunnen bezoeken, zowel private- als missieverzamelingen, over een periode van vele tientallen jaren.

‘Bij het richten van je blik op een stuk dient het voorwerp je aandacht te vangen en terug te geven’

Wat is voor u het voornaamste: het gebruiksaspect of de artistieke kwaliteit?

Als antropoloog en museoloog ben ik natuurlijk vooral geïnteresseerd in kennisvergaring over gebruik en herkomst naar makers, maar als verzamelaar ook zeker in het esthetisch aspect. Artistieke kwaliteit blijft het voornaamste richtsnoer: bij het richten van je blik op een stuk dient het voorwerp je aandacht te vangen en terug te geven. Hoe meer en beter getraind die blik is, hoe beter natuurlijk dit proces verloopt. Kopieën missen dat vermogen: er zit eenvoudigweg geen geest en bezieling in, dus komt er bij beschouwing ook niets retour.

U hebt ook al redelijk wat stukken verkocht. Beschouwt u zichzelf eerder als handelaar of toch vooral een verzamelaar?

We voelen en voelden ons meer verzamelaars dan handelaren. Ik heb mezelf weleens omschreven als een beroeps-collectiehouder. Wij hebben vaak grotere collecties in hun geheel moeten kopen om zo aan enkele voorkeurstukken te komen en dus hebben we ook veel weer verkocht. Van minder goede stukken kun je trouwens ook veel leren. Selecteren is een goede vorm van scholing die zichzelf betaalt.

Hebt u een voorkeur voor de stukken van één bepaald volk en zo ja waarom?

Bepaalde groepen voorwerpen, zoals Lega stukken en Songye beelden hebben mijn voorliefde en deze zie je ook terug in onze familieverzameling. Het waarom van een bepaalde voorkeur voor zekere objecten is vaak moeilijk onder woorden te brengen, maar stuurt me wel aan.

Een mand vol fluitjes van hout en ivoor.

Rechterpagina: Een deel van de verzameling zigzag-beeldjes.

Zoon Dirkjan, de derde generatie met interesse voor etnografica.

De voorliefde van Dirkjan: Lega.

Er is de laatste jaren veel te doen rond de teruggave van cultureel erfgoed aan de landen van herkomst. Hoe staat u daartegenover?

Stukken teruggeven aan Afrikaanse staten is voor mij alleen verantwoord als er werkelijk professionele en veilige opvang voor is: dus goede behuizing en een staf op niveau. Het idee dat Afrikaanse kunstobjecten een mondiaal bezit zijn en dat tentoonstelling in het Westen een veel groter bereik geeft dienen doorslaggevende argumenten te zijn in deze vaak slechts politieke kwestie die wordt gebracht als een ethisch-moreel vraagstuk. Als je stukken terugbrengt naar Afrika, aan wie geef je ze dan in feite terug? Verreweg de meeste Afrikanen van nu hebben aandacht, tijd, noch geld voor een museumbezoek. De binding met deze voorwerpen is dan ook vrijwel nul. Respect voor de anonieme makers en waardering voor hun artistieke prestaties dienen leidraad te zijn voor iedere verzamelaar om Afrikaanse objecten te mogen hebben. We dienen ons te blijven realiseren dat onze zorg voor deze cultuurvoortbrengselen nu aanwezig in het Westen ontelbare stukken voor een roemloos einde in Afrika hebben behoord. Wij als verzamelaars zijn steeds slechts tijdelijke bewaarders van een stukje wereldkunst cultureel erfgoed. Toch een grote verantwoording!

Hebt u nog plannen voor de nabije toekomst?

Verleden jaar bracht ik samen met mijn zoon Dirkjan een fotoboek uit met een selectie van 400 sculpturen in hout en ivoor van Congo. We hopen hetzelfde te kunnen gaan doen met onze collectie uit West-Afrika. familycollectionwesterdijk@gmail.com

